

**นโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูษุมชน
วัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม
Buddhist Oriented Operation Policy of Wat Dhammapanyaram Bangmuang
Community Radio in Samphran District, Nakhon Pathom Province**

วิฑูษา ฦ สงขลา* สุกิจ ชัยมุสิก**

บทคัดย่อ

วิฑูษานิพนธ์เรื่อง นโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูษุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูษุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูษุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขของประชาชนที่มีต่อนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูษุมชน วัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเน้นวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ (Qualitative Research by interviews) เป็นการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิและเอกสารทุติยภูมิรวมทั้งสร้างแบบสอบถาม (Questionnaires)

ผลการวิจัยพบว่า

1) กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้สื่อวิทยุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ความรู้ความสามารถและทักษะการทำงาน ด้านสื่อมวลชนของผู้จัดรายการธรรมะ ความสามารถในการรับสื่อวิทยุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการบูรณาการพระพุทธศาสนาต่อการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม ของวิฑูษุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ไม่แตกต่างกัน

2) กลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้สื่อวิทยุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของวิฑูษุมชน ความรู้ความสามารถและทักษะการทำงาน ด้านสื่อมวลชนของผู้จัดรายการธรรมะ ความสามารถในการรับสื่อวิทยุในการเผยแผ่

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

** รศ.(พิเศษ) อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, E-mail.mcu.nakhonsawan@gmail.com

พระพุทธศาสนา และการบูรณาการพระพุทธศาสนาต่อการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม ของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญาารามบางม่วง แตกต่างกัน

คำสำคัญ นโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธ, วิทยุชุมชน

Abstract

The objectives of this thesis were: 1) to study the people's opinion on Buddhist oriented operation policy of Wat Dhammapanyaram Bangmuang Community Radio, Samphran district of Nakhon Pathom province, 2) to compare the opinion on Buddhist oriented operation policy of Wat Dhammapanyaram Bangmuang Community Radio in Samphran district of Nakhon Pathom province of people with different gender, age, educational levels, position, work experience, and monthly income, and 3) to study suggestions and guidelines of Buddhist oriented operation policy of Wat Dhammapanyaram Bangmuang Community Radio, Samphran district of Nakhon Pathom province. The data of this quantitative research were collected from documents and using questionnaires.

The results of the study were found that:

1. The samples with different genders had indifferent opinions on the use of radio for Buddhist propagation, knowledge, ability and mass media skills of radio program runners, ability in radio receiving for Buddhist propagation, and integration of Buddhism with politics, government, economic, society and art and culture on Buddhist oriented operation policy of Wat Dhammapanyaram Bangmuang Community Radio, Samphran district of Nakhon Pathom province.

2. The samples with different ages, educational levels, and occupations had a different level of opinions on the use of radio for Buddhist propagation, knowledge, ability and mass media skills of radio program runners, ability in radio receiving for Buddhist propagation, and integration of Buddhism with politics, government, economic, society and art and culture on Buddhist oriented operation policy of Wat Dhammapanyaram Bangmuang Community Radio, Samphran district of Nakhon Pathom province.

Keywords: Buddhist oriented operation policy, community radio

1. บทนำ

วิद्यุชุมชนในประเทศไทย เกิดขึ้นภายใต้การรับรองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 หลังจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ประกาศใช้องค์กรพัฒนาเอกชนและนักวิชาการหัวก้าวหน้าด้านสื่อสารมวลชน ได้ขยายความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพในการสื่อสารผ่านสื่อของประชาชนและดำเนินการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินการวิद्यุชุมชนให้แก่ประชาชนทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง ภายใต้หลักการว่า “วิद्यุชุมชนเป็นของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน” ใช้รูปแบบอาสาสมัครในการดำเนินการไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจและดำเนินการโดยปราศจากการแทรกแซงครอบงำจากรัฐ นายทุน และนักการเมืองในทุกระดับ หากในช่วงเวลาที่ผ่านมามีปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานวิद्यุชุมชนอย่างมีนัยสำคัญประการหนึ่ง คือ นโยบายและการดำเนินงานของรัฐ ซึ่งมีผลทั้งในทางส่งเสริมและลดทอนความเข้มแข็งในการดำเนินการวิद्यุชุมชนของภาคประชาชน โดยเฉพาะนโยบายการอนุญาตให้มีโฆษณา ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของขบวนการวิद्यุชุมชนในประเทศไทย ต่อมาได้เกิดปัญหาการไม่ได้มาตรฐานในการจัดการวิद्यุชุมชนหลังจากรัฐได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ได้บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ขึ้น เพื่อทำให้กิจการวิद्यุชุมชนนั้นมีการจัดการที่ดียิ่งขึ้น

วัดเป็นสถานที่หนึ่งที่บางชุมชนได้มีการร่วมกันจัดตั้งวิद्यุชุมชนขึ้น ทั้งนี้สืบเนื่องมาจาก วัดเป็นสถาบันทางสังคมที่อยู่คู่กับคนไทยมาอย่างช้านาน เป็นศูนย์รวมจิตใจ แหล่งเรียนรู้ ศูนย์กลางของชุมชน สถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับคนในชุมชน และเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับประชาชน โดยมีพระสงฆ์เป็นแกนนำของชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แต่เดิมนั้นพระสงฆ์เป็นผู้ส่งสารคนสำคัญของชุมชน โดยการสื่อสารของพระสงฆ์นั้นเป็นไปในรูปแบบของการสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การเทศน์การแสดงธรรม เป็นต้น แต่ในสภาวะทางสังคมปัจจุบันวัดต้องทำหน้าที่เชิงรุกมากขึ้น ซึ่งมีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนด้วยเช่นกัน กิจของสงฆ์ก็ต้องเพิ่มขึ้น เมื่อพระสงฆ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับวิद्यุชุมชนแล้ว สถานะของสงฆ์จึงมีสถานะของสื่อมวลชนควบคู่ไปด้วย เนื่องจากพระพุทธศาสนาโดยหลักการแล้วนั้นให้ความสำคัญแก่สื่อสารประเภทสื่อบุคคล สื่อธรรมชาติ และสื่อศิลปวัฒนธรรม สื่อบุคคลนั้นสามารถนำสาระหรือแบบอย่างแห่งการปฏิบัติไปสู่สาธารณะ เพราะปกติบุคคลที่เป็นชั้นผู้นำย่อมเป็นกลุ่มบุคคลได้รับการอ้างอิงถึงเป็นประจำ พระพุทธศาสนาจึงมีหลักคำสอนสำหรับบุคคลที่เป็นชนชั้นผู้นำในการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่น สังคมปัจจุบันมีช่องทางในการนำสารสู่สาธารณชนหลายช่องทาง ช่องทางเหล่านี้จะเป็นแหล่งในการนำข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะสู่ประชาชนเป็นประจำ

สื่อวิทยุกระจายเสียงนั้นจึงมีบทบาทอย่างมากต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ถือได้ว่าเป็นสื่อหนึ่งที่ใกล้ชิดกับประชาชนอย่างมาก เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารระหว่างชุมชน วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่มีลักษณะพิเศษบางประการ คือ มีความรวดเร็วในการถ่ายทอดเหตุการณ์ การเตรียมรายการ การนำเสนอรายการสดและรวดเร็ว การผลิตรายการทำได้รวดเร็ว ข่าวสารต่าง ๆ ที่ส่งผ่านทางวิทยุกระจายเสียงจึงมีความรวดเร็วกว่าสื่ออื่น ๆ สื่อวิทยุกระจายเสียงนั้นสามารถเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด มีพื้นที่เครือข่ายกระจายเสียงครอบคลุมไปทั่วประเทศ ทั้งสถานีที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จึงไม่ใช่อุปสรรคต่อการส่งข่าวสารไปสู่ประชาชนในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลความเจริญและความเป็นสื่อที่มีราคาถูก จึงทำให้บุคคลทุกอาชีพและทุกสถานะทางเศรษฐกิจสามารถมีไว้ครอบครองและนำติดตัวไปเปิดรับฟังได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ เป็นสื่อที่มีพลังทั้งด้านการนำเสนอข่าวสาร ความรู้ และสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้น การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ การได้รับฟังรายการซ้ำกันหลายครั้งย่อมก่อให้เกิดความเห็นคล้อยตามและนำไปสู่การปฏิบัติได้ รวมทั้งสามารถสร้างจินตนาการหรือความคิดสร้างสรรค์ได้ดีจากการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงและคิดตามได้อย่างเป็นอิสระ นำไปสู่ความสามารถในเชิงความคิดสร้างสรรค์ได้

ดังนั้น ในการศึกษานโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมนี้ จึงเป็นการเสนอแนะแนวทางการเรียนรู้วิธีการในการพัฒนาบทบาทสื่อสารมวลชนในการเสริมสร้างการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาและเป็นสื่อข่าวสารระหว่างชุมชนร่วมกัน เพราะการรับรู้ข่าวสารนั้นเป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวันของมนุษย์

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา นโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของสื่อสารมวลชนในยุคไทยแลนด์ 4.0 และการก้าวสู่นศตวรรษที่ 21 ซึ่งปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว วิธีการในการเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงก็จำเป็นต้องปรับกลยุทธ์หรือวิธีการในการนำเสนอเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง แต่จะมีวิธีการอย่างไรในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคปัจจุบัน จึงเป็นประเด็นที่ผู้เขียนสนใจศึกษาและต้องการนำเสนอไว้เป็นลำดับต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิชาบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชนวัฒนธรรมปัญญาธรรมบางม่วง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่ต่างกัน

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เกี่ยวกับนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชนวัฒนธรรมปัญญาธรรมบางม่วง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ ชุมชนวัฒนธรรมปัญญาธรรมบางม่วง ตำบลบางช้าง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม จากจำนวนผู้ฟัง 8,020 รูป/ คน โดยมีขอบเขตครอบคลุมกลุ่มตัวอย่าง 380 รูป/ คน โดยมีเป้าหมายเป็นทั้งพระสงฆ์ และคฤหัสถ์ ที่เป็นผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุชุมชนวัฒนธรรมปัญญาธรรมบางม่วงในปัจจุบัน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการดำเนินงานตามแนว วิถีพุทธของวิฑูชนวัฒนธรรมปัญญาธรรมบางม่วง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการใช้สื่อวิทยุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 2. ด้านความรู้ความสามารถและทักษะการทำงานด้านสื่อมวลชนของผู้จัดรายการธรรมะ 3. ด้านความสามารถในการรับสื่อวิทยุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และ 4. ด้านการบูรณาการพระพุทธศาสนาต่อการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ครอบคลุมพื้นที่ สถานีวิทยุชุมชนวัฒนธรรมปัญญาธรรมบางม่วง ตำบลบางช้าง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม รัศมีการกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 15 กิโลเมตร

4. วิธีการและขั้นตอนในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ และประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างงานวิจัย โดยเริ่มจากการตั้งชื่อเรื่อง การศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย และศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำโครงร่างงานวิจัยและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำปรึกษา คำแนะนำและความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างการวิจัย พร้อมรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้งานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นดำเนินการเสนอโครงร่างการวิจัย เพื่อขออนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้การวิจัย โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาค่า IOC เมื่อทำการปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือให้มีความ

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิชาบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

สมบูรณ์ ยิ่งขึ้นแล้ว ได้นำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำเครื่องมือที่สร้างไปเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ทำการ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ จัดทำร่างรายงานการวิจัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ แล้วจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ส่งบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ในการวิจัยเรื่อง นโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมปัญญาารามบางม่วง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การเก็บข้อมูลจากคนจำนวนมากด้วยแบบสอบถาม คำถามในแบบสอบถามจึงจำเป็นต้องมีความชัดเจน ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณจะเหมาะสมกับการทดสอบทฤษฎีด้วยวิธีการแบบอุปนัย (Deductive) แนวปฏิฐานนิยมเป็นหลัก

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมปัญญาารามบางม่วง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1. ด้านการใช้สื่อวิทยุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 2. ด้านความรู้ความสามารถและทักษะการทำงานด้านสื่อมวลชนของผู้จัดรายการธรรมะ 3. ด้านความสามารถในการรับสื่อวิทยุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และ 4. ด้านการบูรณาการพระพุทธศาสนาต่อการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง นโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมปัญญาารามบางม่วง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ ข้อมูลที่ศึกษาจาก พระไตรปิฎก และจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม)

1) ดำเนินการขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม ถึงเจ้าอาวาสวัดธรรมปัญญาารามบางม่วง และนายอำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่แจกแบบสอบถาม เพื่อทำการวิจัยในการ

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิชาบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้ฟังรายการวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2) ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามตามเขตพื้นที่ชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และกลุ่มตัวอย่างจำนวนผู้ฟัง เป้าหมายเป็นทั้งพระสงฆ์ และคฤหัสถ์ จนครบตามจำนวนตามที่กำหนดไว้ โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

3) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลไปทั้งหมด 380 ฉบับ ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีก ร้อยละ 20 รวมจำนวนที่แจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จึงตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดลำดับของข้อมูล รวมทั้งลงรหัส และบันทึก ข้อมูล

4) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (แบบสัมภาษณ์)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยทำการขอหนังสือรับรองจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากเจ้าอาวาสวัดธรรมปัญญารามและผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อการขอทำ การสัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยนำหนังสือรับรองขอความอนุเคราะห์และแบบสัมภาษณ์ต่อผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก(Convenience Sampling)

3) ทำการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์แก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4) เมื่อถึงกำหนดนัดหมาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน โดยอาศัยการจดบันทึก การบันทึกเสียง ภาพ และวีดิทัศน์ในการสัมภาษณ์ร่วมกับผู้ให้สัมภาษณ์

5) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการวิทยุชุมชนตามแนววิถีพุทธ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์แนวทางการพัฒนานโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็น พหุกรณีศึกษา ต่อไป

7. ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ใช้การวิเคราะห์ตามค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 นโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และเปรียบเทียบค่าความแตกต่างเป็น

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิชาบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

รายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé)

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของ วิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

8. สรุปผลการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลการวิเคราะห์ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย เปรียบเทียบนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ที่มีเพศ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน

1) ด้านการใช้สื่อวิทยุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ที่มีเพศ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง แตกต่างกัน

2) ด้านความรู้ความสามารถและทักษะการทำงานด้านสื่อมวลชนของผู้จัดรายการธรรมะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ที่มีเพศ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง แตกต่างกัน

3) ด้านความรู้ความสามารถในการรับสื่อวิทยุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ที่มีเพศ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง แตกต่างกัน

4) ด้านการบูรณาการพระพุทธศาสนาต่อการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ที่มีเพศ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตวัดธรรมปัญญารามบางม่วง ที่มีเพศ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิद्यุชุมชนวัด

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิสาขบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

ธรรมบัญญัติธรรมบางม่วง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

9. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัยเปรียบเทียบนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมบัญญัติธรรมบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เปรียบเทียบจำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมบัญญัติธรรมบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศ แตกต่างกันไป มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมบัญญัติธรรมบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันไป ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมบัญญัติธรรมบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมบัญญัติธรรมบางม่วง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า เข้าใจว่าระดับการฟังของประชาชนทั่วไปนั้นมีระดับที่แตกต่างกันออกไปตามที ด้วยเรื่องของวัยวุฒิ การศึกษา ที่ต้องใช้พิจารณาในการรับฟัง แต่เนื้อหาในการเผยแพร่เป็นไปตามเป้าหมายประสงค์เดียวกันจึงทำให้ผู้รับฟังอาจจะมีการฟังธรรมที่แตกต่างแต่การนำไปปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อัญญา สุขสมจิตร** ได้จัดทำรายงานการวิจัย เรื่อง “สภาพการจัดรายการและการบริหารจัดการของสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดนครปฐม” โดยสรุปไว้ว่า การจัดผังรายการยังไม่แน่นอนเป็นรูปแบบตายตัว หรือกำหนดระยะเวลาของรายการ เนื้อหาสาระสามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลา เพราะบางครั้งผู้จัดรายการติดธุระไม่สามารถมาจัด หรือดำเนินรายการได้ รวมถึงเรื่องระยะเวลาในการออกอากาศ หากเป็นสถานีวิทยุพระพุทธรักษาเสียงธรรมจากชาวพุทธ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายคือค่าไฟ หากไม่สามารถหารายได้ให้เพียงพอก็ขายจ่าย ก็จะมีการตัดเวลาให้เหลือน้อยลง เพื่อความเหมาะสมในการบริหารจัดการสถานี

เปรียบเทียบจำแนกตามอายุ กลุ่มตัวอย่างนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมบัญญัติธรรมบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีอายุ แตกต่างกันไป มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมบัญญัติธรรมบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันไป ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมบัญญัติธรรมบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีอายุ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมบัญญัติธรรมบางม่วง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันไป ผลการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า คนเรานั้นมีความสำคัญคิดหลากหลายระดับทำให้การรับฟังสื่อในห้วงเวลาเดียวกันก็ไม่สามารถที่จะเข้าใจได้เหมือนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาทองศรี เอกวิโส, ดร. และคณะ** ได้ศึกษาวิจัย “เรื่องการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการฟังวิทยุชุมชนในการเผยแพร่พระพุทธรักษา กรณีศึกษาสถานีวิทยุวัดสามพราน วัดนายโรง และวัดชลประทานรังสฤษดิ์” การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการฟังวิทยุชุมชนในการเผยแพร่พระพุทธรักษาในด้าน การประเมินผลการใช้สื่อวิทยุในการเผยแพร่พระพุทธรักษาโดยภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการประเมินผลอยู่ในระดับมากและในด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะในการทำงาน ด้าน

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิชาบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

สื่อมวลชน ของผู้จัดรายการธรรมะและด้านความสามารถในการรับสื่อวิทยุในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า อยู่ในระดับมากตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สื่อวิทยุชุมชนได้มีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้ การรับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก

เปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน ผลการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า คนที่มีความรู้ต่างกันมีความแยกแยะสภาพการณ์ที่ไม่เหมือนกัน ด้วยกระบวนการคิดที่ซับซ้อนในเรื่องของการแก้ปัญหา จึงเป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญในเรื่องของการแก้ปัญหาสำหรับคนที่มีการศึกษาที่สูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **กันยาร สุจริตเนติการ และพจนาน รุปแก้ว** ได้ทำการวิจัย “เรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานีวิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา” ผลการวิจัยจากการสังเกตการณ์ พบว่า สถานีวิทยุสถาบันการศึกษามีความพร้อมในด้านเทคโนโลยีในการดำเนินกิจการ สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาทุกแห่งใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการออกอากาศที่แตกต่างกัน นอกจากนี้สถานีวิทยุสถาบันการศึกษาทุกแห่ง มีการพัฒนาช่องทางการส่งกระจายเสียงด้วยระบบออนไลน์ แอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือ และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ด้านบุคลากรสถานีวิทยุสถาบันการศึกษา บางแห่งมีปัญหาการขาดแคลนบุคลากรบางส่วนงาน รวมถึงสถานีวิทยุสถาบันการศึกษาบางแห่งบริหารงานร่วมกับบริษัทเอกชน มีการบริหารงานในรูปแบบวิสาหกิจสามารถจัดหารายได้เพื่อบริหารจัดการสถานีให้อยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมเทคโนโลยี

เปรียบเทียบจำแนกตามอาชีพ กลุ่มตัวอย่างนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่มีอาชีพ ต่างกัน มีนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิทยุชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน ผลการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การที่คนเรามีหน้าที่ปฏิบัติอาชีพหลากหลายแตกต่างกัน มักมีความรู้สึกที่ไม่เหมือนกัน และการวางตัวต่อผู้คนที่สังคมก็เป็นไปตามลักษณะที่คุ้นเคยตาแต่ละอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **Prof.Dr.Rudiger Korff, กุลชาติ ประทุมชัย และคณะ** ได้ศึกษาวิจัย “เรื่องโครงการวิจัยเรื่องรูปแบบและเนื้อหาของสื่อแพร่ภาพกระจายเสียงในการเอาชนะการแบ่งขั้วในสังคมที่แบ่งแยก” ผลการวิจัย พบว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งผลต่อความคิดทางการเมือง ฝ่ายการเมืองแต่ละฝ่ายต่างมีสื่อของตนเอง โดยใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการโน้มน้าวประชาชนให้เกิดความคิด ความเชื่อ และโจมตีอีกฝ่ายโดยการให้ข้อมูลเป็นเท็จ กล่าวร้ายอีกฝ่าย ทำให้ประชาชนที่รับเนื้อหาข่าวสารเกิดความคล้อยตาม

บุคคลของสื่อเลือกข้าง

10. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กล่าวว่าผลการศึกษาวิจัยนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า คนในชุมชนมีความเข้าใจทั้งด้านการรับรู้ การปฏิบัติ การใช้สื่อวิทยุเพื่อเข้าถึงธรรมะ ในการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับนโยบายการดำเนินงานตามแนววิถีพุทธของวิฑูชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม แสดงให้เห็นว่า การถ่ายทอดสื่อควรมีการพัฒนาและปรับปรุง ดังนี้

ด้านที่ควรพัฒนา

ควรพัฒนาในเรื่องของประโยชน์ที่ส่งผลต่อการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตของวิถีชาวบ้านให้มีความชัดเจน เช่น

1. การถ่ายทอดเรื่องของหลักการปฏิบัติที่เข้าถึงในการปฏิบัติธรรมที่ง่าย
2. เสริมเรื่องของการเชิญชวนจัดกิจกรรมที่สามารถเข้ามาร่วมกันทั้งในระดับบ้าน วัด โรงเรียน
3. พัฒนาในส่วนของบุคลากรให้มีความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ และสามารถนำมาบูรณาการในการดำเนินชีวิตที่เข้ากับหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าได้อย่างสมบูรณ์

ด้านที่ควรแก้ไขและปรับปรุง

1. ในเรื่องของระบบของการถ่ายทอดระบบเสียงควรมีการพัฒนาเรื่องในของคลื่นกระจายที่ยังมีเรื่องของการแทรกจังหวะคลื่นที่ยังไม่เสถียรภาพ
2. ผู้ดำเนินรายการยังใช้เรื่องของภาษาที่อยู่ในระดับที่เข้าใจยาก ควรปรับเรื่องภาษาที่สามารถเข้าถึงทุกเพศ ทุกวัย ในการรับฟัง
3. ในช่วงเวลาที่จัดควรมีระบบการฟังย้อนหลัง ที่ผู้ชมสามารถฟังได้ตลอด เนื่องจากปัจจุบันมีเพื่อสื่อออนไลน์เท่านั้นที่จะสามารถรับฟังย้อนหลังได้

ในช่วงเวลาของการถ่ายทอดควรที่จะจัดรายการที่เหมาะสมต่อการรับฟังทั้งด้านเนื้อหาสาระ ความสำคัญต่อการนำไปปฏิบัติ สำหรับวิฑูชุมชนวัดธรรมปัญญารามบางม่วง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

บรรณานุกรม

- วุฒิชัย จำนง. พฤติกรรมการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2523.
- อัญชนา สุขสมจิตร. สภาพการจัดรายการและการบริหารจัดการของสถานีวิฑูษุมนใน
จังหวัดนครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2554.
- กันยากร สุจริตเนติการ และพจนา ฐูปแก้ว. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเป็นวิทยุดิจิทัลของสถานี
วิทยุกระจายเสียงสถาบันการศึกษา วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรม นิต้า, 2560.
- Prof.Dr.Rudiger Korff, กุลชาติ ประทุมชัย และคณะ. โครงการวิจัยเรื่องรูปแบบและเนื้อหาของ
สื่อแพร่ภาพกระจายเสียงในการเอาชนะการแบ่งขั้วในสังคมที่แบ่งแยก สำนักงาน
คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
(กสทช.), 2558.
- พระมหาทองศรี เอกวิโส, ดร. และคณะ. “การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการ
ฟังวิทยุชุมชนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา กรณีศึกษาสถานีวิทยุวัดสามพราน วัด
นายโรง และวัดชลประทานรังสฤษฎ์” มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
2552.